

RAADSVORSTEL (via commissie)

COMMISSIE RUIMTE d.d. 13 januari 2009

AGENDANUMMER:5

Onderwerp:	Bijlage(n):	Vergadering de dato:	Agenda-nummer:	p.h.:
Subsidieregeling voor onderhoud-instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten Asten 2009	- 1 -	3 februari 2009	09.01.	WII

de raad
van de gemeente
Asten

Samenvatting

Kennis nemen van het resultaat van de inspraak op de concept-gemeentelijke monumentenlijst en ontwerp-subsidieregeling en vaststellen van de Subsidieregeling voor onderhoud-instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten Asten 2009

Beslispunten

Vaststellen van de Subsidieregeling voor onderhoud-instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten Asten 2009.
Het structureel benodigd bedrag van € 33.000,- op te nemen in de begroting 2010.

Inleiding

Om te komen tot een Monumentenbeleid zijn er, zoals u bekend, al een aantal stappen gezet. Een van de laatste stappen is, dat wij u een concept-lijst van potentiële beschermde gemeentelijke monumenten hebben voorgelegd. Daarnaast hebt u op 21 oktober jl. de nieuwe Monumentenverordening vastgesteld.

Verder heeft de commissie Ruimte tweemaal een Notitie aan de orde gehad over een ontwerp-onderhoudssubsidieregeling. En voorts heeft voor de bevolking (inclusief de eigenaren van de toekomstige monumenten) genoemde conceptlijst met toekomstige gemeentelijke monumenten en de ontwerp-subsidieregeling gedurende 6 weken voor inspraak ter inzage gelegen.

Wat willen we bereiken

Dit voorstel gaat over genoemde laatste twee stappen:

1. Het resultaat van de inspraak van de bevolking op die concept-lijst en de ontwerp-onderhoudssubsidieregeling en
2. De vaststelling van de onderhoudssubsidieregeling.

Ad 1. Resultaat van de inspraak van de bevolking (inclusief eigenaren)

a) Reacties op de conceptlijst

1. Brieven van Mevrouw L. van Asten, Emmastraat 18/20 ("autobusbedrijf")

Ondanks het feit, dat wij eerder aan alle eigenaren van toekomstige gemeentelijke monumenten hebben aangegeven dat de gelegenheid om bezwaar te maken later komt, maakt mevrouw van Asten nu toch al bezwaar tegen plaatsing van het pand op de gemeentelijke monumentenlijst. Wij hebben haar bericht dat wij haar brieven als "zienswijze" zullen betrekken bij de opstelling van de ontwerp-besluiten tot het al dan niet aanwijzen van panden tot gemeentelijk monument.

2. Brief van Heemkundekring De Vonder Asten-Someren

Korte inhoud van de brief.

Het bestuur van de Heemkundekring heeft waardering voor de stappen die zijn gezet om te komen tot een gemeentelijke monumentenlijst. De voorgestelde lijst van 68 toekomstige monumenten doet volgens haar echter "geen recht aan de noodzakelijke verscheidenheid". Ze verwijst daarbij naar het eerder door de Heemkundekring uitgebrachte rapport (quick scan) met een 170-tal waardevolle objecten, waarin de monumenten zijn onderverdeeld in de volgende 12 categorieën: "bestuur, gezondheidszorg, huisvesting, industrie handel en ambacht, landbouw, nutsvoorzieningen, onderwijs, ontspanning, oorlog, de peel, religie en levensvorming en verkeer en vervoer".

Volgens de Heemkundekring is geen recht aan de verscheidenheid gedaan, omdat de categorieën nutsvoorzieningen en de Peel ontbreken, er slechts één boerderij op de lijst voorkomt terwijl er veel mooie boerderijen zijn, er geen café's op de lijst voor komen en bepaalde panden zoals een houtzagerij, een vroegere timmerfabriek, tramstation, gelet op de cultuurhistorische context, niet hadden mogen ontbreken. Ook hadden gebouwen en andere gebouwde elementen van na de oorlog, zoals kruisbeelden, bruggen, bijgebouwen en daarnaast ook het Wehrmachthuisje volgens de Heemkundekring evenmin op de lijst mogen ontbreken.

Verder zouden, volgens de Heemkundekring, de karakteristieken uit de categorie huisvesting, vanwege de samenhang met andere karakteristieken, "ermee gebaat zijn als niet aparte panden worden aangemerkt als monument maar dat u zogenaamde beschermde dorpsgezichten zou aanwijzen".

Voorts bepleit de Heemkundekring het tot stand brengen van een regionale monumentencommissie Deurne-Asten-Someren.

Onze reactie daarop.

We brengen eerst even kort in herinnering hoe de conceptlijst tot stand is gekomen.

Op basis van door ons aangeleverde adressen heeft het Monumentenhuis Brabant destijds een quick scan (foto's met korte beschrijvingen) van een 200-tal waardevolle panden/objecten uitgebracht. Kleine objecten, zoals kapelletjes, wegkruisen, graven op kerkhoven etc. zijn daarbij buiten beschouwing gelaten. Omdat u beoogt om monumenten jonger dan 50 jaar uit te sluiten, hebben wij monumenten van na de 2^e Wereldoorlog buiten beschouwing gelaten. Daardoor bleven er een 170-tal panden/objecten over.

Op basis van de eerder vastgestelde criteria zoals cultuurhistorische waarde, stedenbouwkundige waarde, gaafheid etc. gaf het Monumentenhuis aan elk pand/object een aantal ++ en - - . De heemkundekring heeft in haar rapport (quick scan), op een geweldige wijze, van elk pand de cultuurhistorische waarde nader uitgewerkt en dat met +++ en --- tot uitdrukking gebracht. Omdat de ++ en - - van het Monumentenhuis en van de Heemkundekring niet bij elkaar konden worden opgeteld zijn deze, volgens een vast systeem, omgezet in een waarderingcijfer per pand lopend van 10 (de waardevolste) tot onderaan 0.

Het Monumentenhuis gaf aan dit een goed systeem te vinden. Vervolgens hebben wij alle objecten met een waardering 10 tot en met 7 op de conceptlijst geplaatst en kwamen we uit op een aantal van 68 objecten.

Dit is een objectief systeem dat als uitgangspunt heeft de waardevolste objecten als monument aan te wijzen. Met waardevol wordt hier niet alleen de "cultuurhistorische" context (criterium) bedoeld, waar de Heemkundekring met name op wijst, maar alle criteria. Het gekozen systeem is juridisch gezien ook een zeer verdedigbaar systeem en daar moeten wij bij mogelijke bezwaar- beroepschriften tegen toekomstige aanwijzingsbesluiten van ons college rekening mee houden. Overigens komen op de conceptlijst wel enkele horecapanden voor die gaaf zijn gebleven, zoals Het Eeuwig Leven en het vroegere café De Waag. Sommige cafe's/boerderijen/woonhuizen scoorden wel een 6 ½ of 6 of soms nog lager, zoals boerderijen aan het Achterbos.

Wij kunnen ons voorstellen dat de Heemkundekring, vanuit cultuurhistorisch oogpunt gezien, voorstander is van "verscheidenheid". De door haar genoemde panden komen echter niet in aanmerking, omdat ze geen voldoende totaalscore op alle criteria behalen, te jong zijn, tot kleine objecten behoren waar niet van uit gegaan is etc.

Beschermde dorpsgezichten.

Alvorens op het standpunt van de Heemkundekring in te gaan wordt het volgende opgemerkt. Panden aanwijzen tot beschermd gemeentelijk monument heeft tot doel het **monumentale** aspect van een pand zoveel mogelijk te bewaren. Een groep panden tot beschermd dorpsgezicht aanwijzen heeft tot doel het daarbij karakteristiek behorende **uiterlijk rondom** die panden te bewaren zoals beukenhagen, tuintjes en open zichtlijnen langs panden. Het is dus niet kiezen tussen een aanwijzing òf een dorpsgezicht, maar aanwijzing èn een eventueel dorpsgezicht (voorbeeld het gehucht Boomen onder Someren dat door de minister van OCW als beschermd dorpsgezicht is aangewezen). Als een minister zo'n besluit neemt dan is de gemeenteraad, op grond van de Monumentenwet, verplicht de strenge consequenties daarvan in een bestemmingsplan te vertalen. De bevoegdheid van aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht berust dus bij de minister en niet bij ons college of bij uw raad. Een bepaald gezicht/gehucht moet overigens zeer uitzonderlijk zijn wil het voor bescherming in aanmerking komen. Dat lijkt ons met de door de Heemkundekring genoemde vooraanzichten van de Burgemeester Frenckenstraat, Mgr. den Dubbeldenstraat en Kerkstraat niet het geval.

Regionale monumentencommissie

De Heemkundekring pleit voor het tot stand brengen een regionale monumentencommissie Deurne-Asten-Someren. Volgens de gewijzigde Monumentenwet is iedere gemeente vanaf 1 januari a.s. verplicht een gemeentelijke monumentencommissie te hebben. Het Monumentenhuis is samen met Welstandszorg bezig met het opzetten van een provinciale monumentencommissie waar gemeenten zich bij kunnen aansluiten. Wij zijn thans aan het onderzoeken welke vorm voor Asten het meest geschikt is. Wij komen daar bij uw raad op terug.

3. Brief A.G.A. Hamoen en M.J.C.D. van Eerd Kloosterstraat 30

Mevrouw Hamoen en mevrouw Van Eerd geven in hun brief aan dat hun pand slechts voor een deel van voor de Tweede Wereldoorlog dateert.

Reactie.

Hiermee zal bij het opstellen van de redengevende omschrijvingen rekening worden gehouden.

b) Reacties op de ontwerp-onderhoudssubsidieregeling.

4. Brieven van F. Beekhuis, Kleine Marktstraat 13

De heer Beekhuis vindt het subsidiebedrag van € 500.- per jaar dermate laag, dat het zijns inziens niet opweegt tegen de beperkende regelgeving en de stijgende onderhoudskosten die de eigenaren van de toekomstige monumenten zullen ondervinden. Zo'n bedrag kan volgens hem nauwelijks als een serieuze tegenprestatie worden gezien. Hij stelt voor "met een vergoeding te komen die recht doet aan de maatschappelijke waarde van de diverse objecten, onderbouwd met factoren als ligging, ouderdom, architecturale en ruimtelijke context van het pand" en die "afhankelijk is van de kwaliteit cq rating van het gemeentelijk monument". Hij geeft hiervan in zijn tweede brief een voorbeeld weer.

5. Brief van Mevr. J. Faro-Martinus, Lindestraat 7 (pastorie).

Zij merkt op dat zij reeds meer dan 47 jaar heeft verzocht om subsidie voor de instandhouding van haar woning. Dit werd telkens afgewezen. Het gevolg daarvan is volgens haar dat, wanneer de woning nu in een behoorlijke staat zou moeten worden gebracht, dit tienduizenden euro's zou vergen. Een bedrag van € 500.- per jaar is volgens haar een druppel op een gloeiende plaat.

6. Telefonische reactie van de eigenaar van restaurant Het Eeuwig Leven.

Die eigenaar heeft telefonisch aangegeven dat zijn pand zo groot is in verhouding tot andere panden, dat hij in aanmerking zou moeten komen voor tweemaal de onderhoudssubsidie.

7. Brief van A.G.A. Hamoen en M.J.C.D. van Eerd, Kloosterstraat 30

Volgens mevrouw Hamoen en mevrouw Van Eerd lijkt het hen onmogelijk om bij een calamiteit van de subsidieregeling gebruik te maken.

Tevens is hen niet duidelijk welke kosten er zijn verbonden aan het aanvragen van een subsidie.

Reactie.

Wij komen na onderstaande toelichting op de subsidieregeling op deze brieven en reactie 4, 5, 6 en 7 terug.

Ad 2. De vaststelling van de onderhoudssubsidieregeling

Inleiding

Het Rijk kende tot 2006 voor de beschermde rijksmonumenten een Restauratiesubsidieregeling voor alle rijksmonumenten **en** een Onderhoudssubsidieregeling voor alleen bepaalde soorten monumenten, zoals kerken en molens. Vanaf 2006 zijn de 2 subsidieregelingen geïntegreerd tot één subsidieregeling met de naam "Besluit Regeling Instandhouding Monumenten (Brim). Een gemeentebestuur kan ook voor restauratie **of** onderhoud (instandhouding). Wij hebben bij enkele gemeenten in de regio gevraagd welke wijze van subsidiëring zij hanteren. Dit levert het volgende beeld op:

Standpunt Monumentenhuis Brabant

Allereerst merken wij op, dat het Monumentenhuis Brabant voorstander is van **restauratie**, omdat een voorgenomen restauratie door een subsidiebedrag zou kunnen worden gestuurd. Per ongeveer 25 aangewezen monumenten dient, volgens die organisatie, gerekend te worden op één restauratieplan per jaar. Bij genoemde 68 panden zou het dus gaan om ongeveer 3 bouwplannen per jaar. Volgens het Monumentenhuis kan hierbij worden gedacht aan bijvoorbeeld een subsidiebedrag van € 5.000.- tot € 7.000.- per pand. Dit bij onze gemeente voor 68 panden dan neer komen op een totaalbedrag van € 15.000.- tot € 21.000.- per jaar.

Om te komen tot een goede afweging zijn de subsidieverordeningen van een vijftal gemeenten, te weten Laarbeek, Deurne, Oirschot, Helmond en Someren, bekeken. Hieronder treft u in een overzicht de kernpunten van de subsidieverordeningen per gemeente aan. In de bijlage treft u een toelichting op de subsidieverordeningen van deze gemeenten aan.

	Laarbeek	Deurne	Oirschot	Helmond	Someren
Restauratie	<ul style="list-style-type: none">- 100% van de subsidiabele <i>restauratie</i>kost en met een maximum van € 2.500.- per aanvraag;- 100% voor een inspectierapport met een maximum van € 500.- per aanvraag;- 25% van de kosten van herstel van het casco en van onderdelen daarvan en reconstructie van verdwenen of gewijzigde onderdelen die afbreuk doen aan de monumentale waarde.	<ul style="list-style-type: none">- 100% in de kosten van bouwhistorisch onderzoek en kosten van een restauratieplan met een maximum van € 2.500.-;- 25% in de kosten van herstel- en vervangingswerkzaamheden etc. met een maximum van € 10.000.-.	Om een maximale doelmatigheid van de beperkte middelen te krijgen wordt in die gemeente alleen subsidie verleend in beeldbepalende en tevens kwetsbare elementen aan gemeentelijke monumenten en deze zijn uitvoerig beschreven.		

<p>Onderhoud</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 100% van de subsidiabele <i>onderhoudskosten</i> voor het opstellen van een onderhoudsplan met een maximum van € 500.- per aanvraag; - 100% van de kosten van een inspectierapport met een maximum van € 500.- per aanvraag; - 25% van de kosten van onderhoud aan de buitenzijde van een monument met een maximum van € 10.000,-. 	<ul style="list-style-type: none"> - 100% in de kosten van een onderhoudsplan met een maximum van € 500.-; - 25% in de kosten van onderhoudswerkzaamheden aan de buitenzijde met een maximum van € 5.000.- per monument. 		<ul style="list-style-type: none"> - 20% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 10.000.-. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iedere eigenaar van een groot monument krijgt jaarlijks € 726.- stimuleringssubsidie in een voor hem/haar gereserveerd subsidiepotje bijgeschreven. Het restant van het totale jaarlijkse bedrag wordt in een verzamelsubsidiepot gereserveerd voor kleine monumenten. Een eigenaar die na 5 jaar klein onderhoud wil plegen kan een aanvraag indienen om $5 \times € 726.- = € 3.630.-$ uit het potje als subsidie uit te keren. Een jaarbedrag wordt maximaal 10 jaar gereserveerd.
-------------------------	--	--	--	--	--

Ons standpunt

Uit het vorenstaande blijkt, dat subsidiëring op allerlei wijzen mogelijk is. Gesubsidieerd kan worden in restauratie- **en** onderhoudskosten (gemeenten Laarbeek en Deurne), alleen restauratie (Oirschot) of alleen onderhoud (Helmond en Someren). Gelet op de beperkte middelen waarover we beschikken dient naar onze mening gekozen te worden tussen subsidiëring in restauratiekosten **of** onderhoudskosten. Subsidiëring in restauratiekosten heeft als nadeel dat slechts een enkele eigenaar iets krijgt en dat het maximale subsidiebedrag per pand daarvoor waarschijnlijk zo gering is, dat een restauratieplan daarmee niet kan worden gestuurd. Blijft over subsidiëring in onderhoudskosten, waarbij het vrijer van opzet zijnde Somerense systeem naar onze mening de voorkeur geniet boven het systeem van de gemeente Helmond. Wij stellen u voor de hoogte van de onderhoudssubsidie per pand te stellen op € 500.-. Voor 66 panden (68 min gemeentehuis en muur van de gemeente) is het benodigd budget $66 \times € 500.- = € 33.000.-$ per jaar ingaande in het jaar 2010, zijnde het jaar **na** de aanwijzing van de panden tot beschermd gemeentelijk monument.

Onze reactie op de ingezonden brieven

Eigenaren van toekomstige monumenten hebben nu ook onderhoudskosten, zoals andere eigenaren. De stelling dat de onderhoudskosten hoger zullen zijn als de status van monument op een pand rust behoeft niet waar te zijn als men het eigen pand nu ook goed onderhoudt. De bedoeling van de € 500.- per jaar is niet om daarmee veel onderhoudskosten te kunnen voldoen, maar moet worden gezien als een kleine tegemoetkoming tegenover het leggen van de status op een pand. Omdat het bedrag laag is heeft onderscheid maken tussen grote en kleine panden (standpunt eigenaar van Het eeuwig Leven) of tussen panden van een bepaalde leeftijd, architectuur of dergelijke (heer F. Beekhuis) of staat van onderhoud (mevrouw J. Faro-Martinus) geen zin. Bij zo'n laag bedrag past ook dat de subsidieregeling simpel is, weinig mankracht kost en er geen indexering wordt toegepast. Als een onderscheid tussen grote en kleine panden zou worden gemaakt, wordt de subsidieregeling ingewikkeld en moet er worden gekeken waar de grens tussen kleine en grote panden komt te liggen. Niettemin kost deze subsidieregeling met ingang van 2010 € 33.000.- gemeenschapsgeld per jaar. De onderhoudssubsidieregeling is geschreven voor normale omstandigheden, niet voor calamiteiten. Aan het aanvragen van subsidie zijn geen kosten verbonden (mevrouw A.G.A. Hamoen en mevrouw M.J.C.D. van Eerd).

Beantwoording van vragen gesteld tijdens de commissievergadering van 30 september jl.

De eerste vraag was of eigenaren van gemeentelijke monumenten in Someren de subsidie ook daadwerkelijk opvragen. Het antwoord hierop is dat alle eigenaren die subsidie opvragen behalve een enkele eigenaar die destijds tegen aanwijzing van zijn pand tot gemeentelijk monument was en nu principieel weigert om die subsidie op te vragen.

De tweede vraag was of er in Someren een evaluatie van de subsidieverordening (nu ongeveer 12 jaar oud) heeft plaats gehad. Het antwoord hierop is, dat dit wel de bedoeling is doch dat het er nog steeds niet van is gekomen.

Wij beloven u dat wij in 2015, als de helft van de in de subsidieverordening genoemde maximale spaarperiode van 10 jaar voorbij is, een evaluatie zullen houden waarbij ook de hoogte van de subsidie ter sprake zal worden gebracht. Tevens zal dan worden bekeken of rekening moet worden gehouden met de inflatie, waarbij als gevolg hiervan een indexering kan worden toegepast.

Wat gaan we daarvoor doen

Wij stellen u voor in te stemmen met onze reactie op de inspraak op de lijst en de verordening en over te gaan tot de vaststelling van de subsidieverordening.

Mogelijke Alternatieven

n.v.t.

Risico's

n.v.t.

Wat mag het kosten

De subsidiëring van de toekomstige gemeentelijke monumenten zal ingaan op 1 januari 2010. Jaarlijks dient er met ingang van 2010 dus een bedrag € 500,- per object (uitgezonderd de objecten die in eigendom van de gemeente zijn) op de gemeentebegroting te worden opgenomen. Bij de vaststelling van de begroting 2009 is in het meerjarendeckingsplan rekening gehouden met een bedrag van € 33.500,-. Voorgesteld wordt om het structureel benodigd bedrag van € 33.000,- op te nemen in de begroting 2010.

Eigenaren van gemeentelijke monumenten hebben, indien zij verbouwplannen hebben, naast een bouwvergunning ook een monumentenvergunning nodig. Om naast de subsidieregeling eigenaren van gemeentelijke monumenten nog meer tegemoet te komen, willen we voor het aanvragen van een monumentenvergunning geen leges heffen. Dit zal dus ook gaan gelden voor de Rijksmonumenten. Omdat de legesverordening 2009 net is vastgesteld, zal deze vrijstelling in de eerstvolgende wijziging van de legesverordening worden opgenomen.

Bijgaand treft u aan:

De subsidieregeling Asten 2009.

Voor u ligt ter inzage:

- De subsidieregelingen van Laarbeek, Deurne, Oirschot, Helmond en Someren;
- De concept-lijst met 68 potentiële gemeentelijke monumenten;
- De voor inspraak ingezonden brieven;
- De quick scans van het Monumentenhuis Brabant;
- Het rapport (de quick scan) van de Heemkundekring;
- Verslag van de commissie Ruimte d.d. 13 januari 2009

dict : m.rooijackers@asten.nl

type : RV.BWM.09.AC.001

coll :